

Sayı : B.17.0.SGB.0.10.00.00 - 610 - 3091
Konu : Soru Önergesi

24.1.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Sebahat TUNCEL tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/12419 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EK: Soru Önergesi cevabı (... sayfa)

İstanbul Milletvekili Sayın Sebahat TUNCEL'e Ait 7/12419 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2013 yılı bütçesi %67 artış ile TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilmiştir. En yüksek bütçe artışın olduğu Bakanlığın 2013 yılında nerelere harcanacağı Bakan Fatma Şahin tarafından geçmiş dönem değerlendirmesiyle birlikte komisyona sunulmuştur. 2012 yılında KHK ile kurulan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kadından engelliler, yaşlılar, çocuklar ve sosyal yardımlar olmak üzere çok kapsamlı kesimlere dair kurumların şemsiye bakanlık olarak tasarlanmıştır. AB'de artık iyice kurumsallaşmaya gidilerek neredeyse her dezavantajlı grup için bir bakanlık oluşturulmaya doğru gidilirken Türkiye'de tersi bir durum yaşanmaktadır. Daha önce özerkliği olan kurumların özerklikleri ortadan kaldırılarak pasifleştirilmektedir. Kadının adının olmadığı Bakanlığın kadına yönelik şiddet, kadın istihdamı ve diğer sorunlara dair etkili, uzun vadeli politikalar oluşturabilmesi ise mümkün gözükmemektedir.

Bakanın sunumunda kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda 11 ilde Şiddet İzleme Merkezlerinin oluşturulacağı belirtilmiştir ancak bu merkezlerin yapısı, bütçesi ve ne zamana planlandığı konusunda bir netlik bulunmamaktadır. Bir yandan kadına yönelik şiddetle mücadele için adım atılacağı belirtilirken, diğer yandan "aile" vurgusu yapılarak "Türk Aile Yapısı" adı altında bir araştırma yapıldığı, kadınların neden boşandığına dair bulgular elde edildiği belirtilmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarıyla, boşanmak isteyen kadınlara terapi hizmeti verilerek, evliliklerin devam ettirilmesi yönünde bir amaç olduğu görülmektedir. Oysaki kadınların sorunlarına dair yapılabilecek kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda oluşturulabilecek pek çok proje varken boşanmalar üzerinde durulması ve buna bütçe ayrılması oldukça eksik bir yaklaşımdır. Eğer ki boşanmış kadınların yaşadıkları sorunlara dair bir destek verilmesi gerekiyorsa, boşanmış kadınlara aylık bir süre maddi desteğin sağlanması yönünde kadın örgütlerinin talebi projelendirilmelidir.

2013 yılı bütçesinde en göze çarpan nokta yapılan merkezi sosyal yardımların % 1,63'e çıkarılması ve %2 hedefinin olmasıdır. Sosyal yardımlar AKP döneminde %70 oranında arttığı görülmektedir. Bu yardımlar dışında özellikle eşi cezaevinde olan, eşi ölmüş kadınlara 250 TL ödemeler yapılarak bu yardımlar genişletilmektedir. Ancak bu yardımların yoksul kesimlerin oy deposu haline getirme yönünde kullanıldığı eleştirileri yapılmaktadır. AB ülkelerinde sosyal yardımlar kapsamlı planlarla yoksullukla mücadele ile kullanılırken, Türkiye'de yoksulluğun azalması yönünde kullanılmadığı görülmektedir. AKP hükümetinin 2001 yılında bu yana yapmış olduğu yardımlara rağmen kadın yoksulluğu % 19-27 arasında seyretmektedir. Kırsalda ise kadın yoksulluğu halen %35'lerin altına düşmemiştir. Oysa ki bütçenin önemli bir kalemi haline gelen sosyal yardımların asıl etkisinin yoksulların azalması yönünde olması gerekmektedir, o zaman sosyal yardımlara ayrılan bütçedeki artış anlamlı olacaktır. Diğer türlü sadaka kültürünün oluşturulması anlamına gelmektedir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: 2001 yılından 2012 yılına kadar merkezi bütçeden, sivil toplum örgütlerinden, yerel yönetimlerden ve diğer kurumlardan yapılan sosyal yardımların miktarı nedir?

CEVAP 1: Bakanlığımız birimlerinden Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ülkemizde sosyal yardım hizmetlerini 1986 yılında çıkarılan 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile oluşturulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynaklarıyla yürütmektedir. Bu kaynakları yine aynı yasa ile ülkemizdeki tüm il ve ilçede oluşturulan ve başkanlıklarını illerde Valilerin ilçelerde ise Kaymakamların yaptığı 973 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) aracılığı kullanmaktadır. Sosyal yardımların hedef kitlesi söz konusu yasa ile belirlenmiş olup, sosyal güvencesi bulunmayan fakir ve muhtaç vatandaşlardan oluşmaktadır. Bu vatandaşlarımıza temel ihtiyaçlarının (gıda, eğitim, yakacak, barınma, sağlık, gibi) karşılanmasına yönelik yardımlar yapılmakta, ayrıca çalışabilir durumda bulunanların üretken hale getirilmesine yönelik olarak proje destekleri vermektedir.

Ülke geneline baktığımızda ise sosyal yardımlara ayrılan kaynakta 2002 yılından sonra ciddi bir artış sağlanmıştır.

- 2002 yılında bu alana ayrılan kaynak 1,3 milyar TL iken 2010 yılında ayrılan kaynak 14,7 milyar TL'ye yükselmiştir.
- 2011 yılında sosyal yardım alanında kullanılan kaynak miktarı 17,8 Milyar TL'ye¹ ulaşmıştır. 2012 sonunda 18,8 Milyar TL olması beklenmektedir.
- Söz konusu harcamaların Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya oranı 2002 yılında %0,5 iken bu oran 2011 yılında %1,39'a yükselmiştir.
- Bahsi geçen yıllar arasında Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın 3 kattan fazla arttığı göz önünde bulundurulacak olursa sosyal yardım ve hizmetlerdeki artış daha anlamlı hale gelecektir.

Aşağıdaki tabloda Türkiye'de yapılan sosyal yardım harcamalarının detaylı dağılımı verilmiştir:

TÜRKİYE SOSYAL YARDIM HARCAMALARI				
	2010	2011	2012 (tahmini)	2012 Kişi SAYILARI
KURUM	Gider (Bin TL)	Gider (Bin TL)	Gider (Bin TL)	(tahmini)
SYGM	2.032.537	2.622.413	3.369.410	2.833.248 (*)
2022 (Yaşlılık ve Özürlü Aylığı)	2.562.228	2.795.434	2.709.732	1.292.063

¹ Yerel Yönetimlerin yapmış olduğu sosyal yardım harcamaları dâhil edilmemiştir.

ASP Bakanlığı (Evde Bakım Aylığı)	1.567.245	2.214.805	2.946.048	392.000
ASP Bakanlığı (Ekonomik ve Sosyal Destek)	94.805	140.738	126.661	31.230
Yeşil Kart-Genel Sağlık Sigortası-G0	4.951.215	5.164.328	4.331.228	8.861.755 (**)
SOSYAL HİZMET (***)	1.785.898	2.563.773	2.885.386	
ARA TOPLAM - (ASPB)	12.993.928	15.501.489	16.368.465	
TKİ + TTK	578.448	697.784	697.784	
KYK (Burs)	441.625	788.706	858.951	304.112
VGM (Muhtaç Aylığı)	39.446	36.649	36.649	92.350
MEB (İlköğretim Bursları)	188.637	266.187	304.503	234.188
SGK - Tazminat Niteliği Taşıyan Ödemeler	485.000	495.000	515.000	
ARA TOPLAM - (Diğer)	1.733.156	2.284.326	2.412.887	
TOPLAM	14.727.084	17.785.815	18.781.352	
GSYİH	1.103.750.000	1.281.450.000		
TOPLAM/GSYİH (Yüzde)	1,33	1,39		

(*) 30.09.2012 tarihi itibarıyla sistemdeki aktif yardım alan kişi sayısını ifade etmektedir.

Sistemdeki aktif yardım alan hane sayısı ise 1.422.032'dir.

(**) 28.09.2012 itibarıyla Primi devlet tarafından ödenecek kişi sayısıdır. (G0)

(***) Yatılı ve gündüzlü kurumsal hizmetlerden faydalanan çocuk, genç, yaşlı ve engellilere ilişkin giderleri içermektedir. (Özel bakım ve rehabilitasyon hizmetleri dahildir.)

-2012 yılı sonunda Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları kapsamında 2,6 milyon fayda sahibi için yaklaşık 750 milyon TL kaynak aktarılacağı öngörülmektedir.

SORU 2: Yapılan sosyal yardımların yoksulluğa etkisi konusunu Bakanlığınız araştırmış mıdır? Eğer araştırmış ise sonuçları nelerdir? Eğer şimdiye kadar yapılmadıysa yapmayı planlıyor musunuz?

CEVAP 2: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce yürütülen sosyal yardım ve proje desteklerine ilişkin faaliyetlerin etkisinin ölçülmesine yönelik yürütülen ilk faaliyet 2007 yılında gerçekleştirilen Sosyal Yardımların ve Proje Desteklerinin Etki Analizi Araştırması Projesi olmuştur.

Projede elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

- SYDT Fonu tarafından yardım yapılan hedef kitlenin sosyal yardım ve proje programlarından yararlanmadan önceki sosyoekonomik yaşam koşulları ortaya çıkarılmıştır
- Beş yıllık süre zarfında sosyal yardım ve proje desteklerinden yararlanmış ve

yararlanmakta olan hedef kitlenin sosyoekonomik yaşam koşulları ortaya çıkarılmıştır.

- Yakacak fon yardımları içinde en fazla tercih edilen yardımların başında gelmektedir. Yardımdan yararlananların çoğunluğu bu yardımın yaşamları için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yardımın niteliğinden de memnun olduklarını belirtmektedirler. Yardım almadan önce, kâğıt ve tezek gibi maddeleri yakanların oranında yardım aldıktan sonra önemli düşüş olmuştur.
- Eğitim yardımı en önemli yardım türlerinden birisidir. Bu yardım türü de yoksullar tarafından en fazla tercih edilen ve vurgulanan yardım türüdür. Eğitim yardımları bileşenleri içinde en fazla yararlanan yardım türü Şartlı Nakit Transferi yardımlarıdır. Bu yardımların yoksulluğu giderme ve özellikle çocukların okula devam etmesinde önemli bir işlevi yerine getirdiğini görmekteyiz.
- Yardımların özellikle gündelik yaşamdaki hayati ihtiyaçları karşılamak için de önemli olduğu bilinmektedir. Yardım alanların çoğunluğu yardım almadan önce elektrik, su faturalarını kolay ödeyemediklerini belirtirken, yardımlar sonrasında bu faturaları daha rahat ödeyebildiklerini belirtmişlerdir.
- Araştırma sonuçlarına bakıldığında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'nun Türk toplumunda yoksulluğu azaltmada önemli bir görev üstlendiği görülmektedir. Yardımların açık ve kapalı işlevleri oluşmuştur. Açık işlevler, sosyal adaletin sağlanmasına katkıda bulunma, yoksulluğu azaltma, giderme, projelendirme, sermaye sağlama gibi başlıklar altında özetlenirken, kapalı işlevleri ise toplumsal patlamaları önleme, toplumsal temizleyicilik, irrasyonel tercihleri önleme, dayanışmayı pekiştirme, sosyal dışlanmayı önleme başlıkları altında toplamak mümkündür.
- Yardımlara ilişkin önemli belirlemelerden biri de yardım miktarının az bulunmasına karşılık özellikle aynı yardımların, gıda ve kömürün tercih edilmesidir. Aynı yardımı tercih edenlerin oranı %63'tür. Nakdi yardımı tercih edenlerin oranı ise %37'dir.

SYGM tarafından yürütülen bir diğer etki analizi çalışması da Türkiye'de Uygulanan Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları Programının Değerlendirilmesi Projesidir.

Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımları Programı, yoksulluk nedeniyle eğitim ve sağlık alanında sunulan hizmetlerden faydalanamayan muhtaç durumdaki ailelerin nakit transferleri yoluyla bu hizmetlere ulaşmasını hedeflemektedir.

3294 sayılı Kanun kapsamında olan ve yoksulluk nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen ya da okuldan almak zorunda kalan, okul öncesi çocuklarının sağlık kontrollerini düzenli olarak yaptıramayan ve doğumlarını bir sağlık kuruluşunda gerçekleştiremeyen yoksul durumdaki aileleri desteklemeyi hedefleyen nakdi bir sosyal yardım programıdır.

Bakanlığımız SYGM tarafından Gazi Üniversitesine yaptırılan "Türkiye'de Uygulanan Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları Programının Değerlendirilmesi Projesi" 2012 Aralık ayı sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Proje kapsamında 30.000 kişi üzerinde nicel ve nitel araştırma yöntemleri uygulanarak Programın fayda sahipleri üzerindeki etkisinin nitel ve nicel olarak

ölçülmesi adı altında iki aşamalı bir etki araştırması yapılmıştır. Proje tamamlanmış olup sonuç raporu teslim edilmiştir. Araştırma sonuçlarından özet bilgiler aşağıda dikkatinize sunulmuştur:

- Araştırma sonuçlarına göre, ŞESY programının Türkiye genelinde her bölgede etkili olduğu ifade edilebilir. Ayrıca, ŞESY programının en fazla etkili olduğu kırsal alan Batı Anadolu bölgesi olarak belirlenebilir. Kentsel alanlar bakımından ise ŞESY programının en etkili olduğu bölge Güneydoğu Anadolu'dur.
- Araştırma sonuçları Şartlı Eğitim Yardımı Programının özellikle kız öğrencilerin liseye devam etmesindeki etkisinin oldukça büyük olduğunu göstermektedir.
- Liseye devam etme durumu üzerinde ŞESY programının etkisi yıllar itibariyle deney/kontrol, cinsiyet ve kent/kır ayırımında ele alınmıştır. Araştırmanın sonuçları söz konusu faktörlerin liseye etme oranı üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.
- İBBS Sınıflama Düzeyi Düzey-I ayırımında liseye devam etme olasılıklarının farklılaştığı görülmüştür. Deney grubu için İstanbul Bölgesinde liseye devam etme olasılıklarının diğer bölgelere kıyasla daha düşük seviyede kaldığı görülmektedir. Buna karşın, deney grubu için Doğu Marmara ve Doğu Karadeniz Bölgelerinde öğrencilerin liseye devam etme olasılıkları onda dokuzun üzerinde oldukça yüksek bir seviyede tahmin edilmiştir. Bu sonuç Şartlı Eğitim Yardımı Programının liseye devam etme olasılığına katkısının İBBS Sınıflama Düzeyi Düzey-I bölgelerinin tamamında pozitif yönde olduğuna işaret etmektedir.
- Erkek ve kız çocukların okula gönderilmesi üzerinde Şartlı Eğitim Yardımları Türkiye genelinde etkili olmuştur.
- Şartlı Eğitim Yardımı Programı öğrencilerin ortalama devamsızlık sayılarını azaltmakta ve dolayısıyla devamsızlık üzerinde arzu edilen etkiyi yapmaktadır.
- Şartlı Eğitim Yardımı Programı öğrenci devamsızlığını hem kırsal hem de kentsel alanda azaltmaktadır. Ayrıca, kırsal alanda daha büyük bir etki göstermektedir.
- Şartlı Eğitim Yardımı Programı öğrencilerin liseye devam olasılığını artırmaktadır.

Şartlı Eğitim Yardımının etkisinin anlaşılması amacıyla e-okul veri tabanından 196 bin çocuk üzerinden analiz yapılmıştır. Bu kapsamda elde edilen sonuçlardan bazıları ise şu şekildedir:

- Şartlı Eğitim Yardımı Programı okula devamsızlığı %50 oranında azaltmaktadır (kırsal kesimde daha fazla).
- Şartlı Eğitim Yardımı Programından faydalanan kız çocuklarında okula devamsızlık erkeklere göre 2 kat azalmaktadır.
- 2009-2010 eğitim-öğretim yılı için liseye devam oranlarının erkek çocuklarında %79.4, kız çocuklarında ise %79.36'ya ulaştığı, yardım almayanlarda ise erkek çocuklarında liseye devam oranlarının %57.19, kız çocuklarında %50.08'de kaldığı ortaya çıkmıştır.

SORU 3: Bakanlığın 2013 bütçesinde yer alan Şiddet Kriz Merkezleri için ayrılması planlanan bütçe nedir? Bu merkezlerin işleyişleri nasıl olacaktır? Planlanan süre nedir?

CEVAP 3: KOZA - Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 14. maddesinde de belirtildiği üzere

gerekli uzman personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını tek kapı sistemi ile yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürüten, insan onuruna yaraşır etkili ve süratli hizmet sunumu sağlayan, kadının ekonomik, psikolojik, hukuki ve sosyal olarak güçlendirilmesi odaklı çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenecek olan merkezlerdir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Geçici Maddesinde yer alan "Bu Kanunun 14 üncü maddesinde kurulması öngörülen Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Bakanlık tarafından belirlenecek illerde pilot uygulama yapılmak üzere kurulur..." hükmü gereğince Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin kurulması için 14 pilot il tespit edilmiştir. Pilot illerin belirlenmesinde bu illerin nüfus yoğunluğu, kadın konukevi ve ilk kabul birimlerinin bulunması, verilere göre aile içi şiddetin yoğun olarak yaşanması ve emniyet teknik alt yapısının yeterli olması kriter olarak değerlendirilmiştir. Pilot illerden Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Trabzon, Denizli, Samsun, Şanlıurfa, Mersin, Malatya ve Gaziantep'de söz konusu merkezlere açılış onayı verilmiş; Diyarbakır'da ise açılış işlemleri sürdürülmektedir. Pilot illerde başlatılan uygulamalardan faydalanılarak, 2013 yılı sonuna kadar KOZA - Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin Türkiye geneline yaygınlaştırılması öngörülmektedir. 2013 yılı Bakanlığımız bütçesinden 6284 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirilen uygulamalar ve KOZA - Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri için toplam 136.083.000 TL ayrılmıştır.

KOZA - Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'nde hizmetin etkin bir biçimde sunumuna yetecek sayı ve nitelikte Psikolog, Sosyal Çalışmacı, Sosyolog, Çocuk Gelişimcisi gibi meslek elemanları ile sağlık personeli ve idari personel bulunacaktır.

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 15inci maddesinde KOZA - Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri tarafından yürütülecek hizmetler üç ana başlıkta belirlenmiştir:

- 1- Şiddetin önlenmesi ve tedbir kararlarının izlenmesine yönelik hizmetler,
- 2- Şiddet mağduru kişilere yönelik hizmetler,
- 3- Şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik hizmetlerdir.

Bahse konu hizmetler doğrudan doğruya, yönlendirme/bilgilendirme, izleme ve değerlendirme süreçleriyle sunulacaktır.

Şiddetin önlenmesi ve tedbir kararlarının izlenmesine yönelik hizmetler:

- Koruyucu ve önleyici tedbir kararları ile zorlama hapsinin verilmesine ve uygulanmasına ilişkin veri toplayarak bilgi bankası oluşturmak, tedbir kararlarının sicilini tutmak,
- Korunan kişiye verilen barınma, geçici maddi yardım, sağlık, adli yardım hizmetleri ve diğer hizmetleri koordine etmek,

- Gerekli hallerde tedbir kararlarının alınmasına ve uygulanmasına yönelik başvurularda bulunmak,
- Bu kanun kapsamındaki şiddetin sonlandırılmasına yönelik programlar hazırlamak ve uygulamak,
- Bakanlık bünyesinde kurulan çağrı merkezinin bu kanunun amacına uygun olarak yaygınlaştırılması ve yapılan müracaatların izlenmesini sağlamak ve şiddetin sonlandırılması için çalışan ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmaktır.

Şiddet mağduru kişilere yönelik hizmetler; barınma yeri sağlanması, geçici maddi yardım, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri hayati tehlikenin bulunması halinde geçici koruma altına alınması, kreş yardımı, hukuki destek, tıbbi destek, istihdama yönelik destek, çocuklar için burs ve eğitim-öğretim konusunda destek sağlamaktır.

Şiddet mağdurlarının bu hizmetlerden yararlanabilmeleri; kurumlar aracılığıyla, üçüncü kişinin ihbarı ile ya da çağrı merkezine veya Şiddet Önleme ve İzleme Merkezine doğrudan kişisel başvuru ile gerçekleştirilecektir. Bu başvurular meslek elemanları tarafından güvenli bir ortamda ve özel görüşme gerçekleştirilerek değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler sonucunda şartları doğrudan konukevine yerleşmeye uygun bulunanlar ve hayati tehlikesi olduğu tespit edilenler doğrudan konukevine yerleştirilecektir. İlde konukevi bulunmaması/kapasitesinin yeterli olmaması veya kadının şartlarının doğrudan konukevine yerleşmeye uygun bulunmaması durumunda ise ilk kabul birimine kabul edilecek olup uygun sosyal hizmet modeli belirlenecektir.

Şiddet mağduru kadınlara ise uygun yönlendirme ve rehberlik çalışmaları yapılarak kadına ilişkin bilgiler dosyalanıp veri bankasına işlenecektir. Şiddet mağdurunun hayati tehlikesi varsa geçici koruma kararı alınması yoluna gidilecektir. Barınma haricinde ihtiyacı olduğu tespit edilen kadın için ise koruma tedbir kararı alınması yönünde resen müracaat edilebileceği gibi, şiddet mağdurunun yönlendirmesi de yapılabilecektir.

Şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik hizmetler :

- Hakim kararıyla, kişi hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlama,
- Karar makamlarının talebi halinde, tedbirin kişi üzerindeki etkilerine dair rapor hazırlama
- Eğitim ve rehabilitasyon programlarına yönlendirme
- Sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi için yönlendirme
- Meslek edindirme kurslarına yönlendirmedir.

Gerek şiddet mağduruna, gerek şiddet uygulayan ya da uygulama ihtimali bulunan kişilere sunulan hizmetler ile şiddetin önlenmesi ve tedbir kararlarının izlenmesine yönelik hizmetler Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi bünyesinde kurulması planlanan birimler tarafından yerine getirilecektir.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezine bağlı kurulacak birimler ilk kabul birimleri ve kadın konukevleri; hizmet birimleri ise araştırma geliştirme ve koordinasyon, eğitim destek, hukuki destek, sağlık destek ve psiko sosyal destek birimleridir.

a) Araştırma geliştirme ve koordinasyon birimi: KOZA- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezinin görev alanı içerisindeki tüm bilgi ve verilerin veri tabanına işlenmesi, bu bilgilerin değerlendirilmesi, hizmet sunumunda izlenecek yöntemin tespit edilerek koordinasyonun sağlanmasından sorumludur. Birimde sosyolog, veri hazırlama ve kontrol işletmeni ve memur görev yapar.

b) Psiko-sosyal destek birimi: Şiddet mağduru ya da şiddet uygulayan ile görüşme yapılmasından, gerekli raporların hazırlanmasından, verilecek hizmet modelinin belirlenmesinden, sorunun çözümüne ilişkin destek ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinden ve analizinden sorumludur. Birimde sosyal çalışmacı, psikolog ve çocuk gelişimcisi görev yapar.

c) Hukuki destek birimi: KOZA- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezinde şiddet mağduruna gerekli hukuki desteğin sağlanmasından ya da baroların ilgili birimlerinden gerekli hukuki destek alınması konusunda yönlendirme yapılmasından sorumludur. Birimde avukat ve memur görev yapar.

ç) Eğitim destek birimi: Genel Müdürlük tarafından hazırlanan eğitim materyalleri kullanılarak çalışanların hizmet içi eğitim programının hazırlanması ve gerçekleştirilmesi ile şiddet mağduru ve beraberindeki çocuğun eğitiminin takibinden sorumludur. Birimde sosyal çalışmacı, psikolog ve çocuk gelişimcisi görev yapar.

d) Sağlık destek birimi: KOZA- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezine başvuran şiddet mağduruna acil hallerde ilk yardım müdahalesinin yapılmasından ya da sağlık kuruluşuna gönderilmesinden ve takibinden sorumlu birimdir. Birimde hemşire ve bakıcı anne görev yapar.

Bunlara ek olarak, KOZA- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezinin fiziki yapılanmasında; yönetim, çağrı merkezi, adli görüşme odası, mesleki görüşme odası, çocuk oyun odası, dinlenme odası, sivil toplum kuruluşu ve meslek kuruluşları çalışma ofisi, güvenlik, mutfak, banyo ve tuvalet gibi birimler bulunur. KOZA- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi binalarının verilecek hizmetleri karşılayacak büyüklük ve donanımda olmasına, engelliler için ulaşılabilir olmasına özen gösterilir.

SORU 4: Bakanlık kadın istihdamının artırılması için ne kadar bütçe ayıracaktır? Kadın istihdamının artırılması için plan ve stratejisi ne olacak?

CEVAP 4: 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün ilgili Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 ve 22 nci maddelerine göre görevleri arasında kadınlara yönelik koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici sosyal hizmet faaliyetlerini yürütmek ve koordine etmek, kadına karşı ayrımcılığın önlenmesi, kadının insan haklarının ve toplumsal statüsünün korunması ve geliştirilmesine yönelik ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesi çalışmaları yer almaktadır. Söz konusu ve diğer görevler Kadının Statüsü Genel

Müdürlüğünce yerine getirilirken tüm görev alanları için ayrı ayrı bütçeler tahsis edilmemekte, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesinde Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü için ayrılan bütçe kullanılmaktadır.

Bununla birlikte Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2013-2017 Stratejik Planı'nda "Toplumda sosyal ve ekonomik eşitsizliği giderme" stratejik hedefi yer almaktadır. Söz konusu stratejik hedef kapsamında kadın istihdamının artırılması amaçlanmaktadır. İlgili Stratejik Hedef kapsamında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nde yürütülen ve planlanan birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmalar:

- TÜSİAD, Dünya Bankası ve Bakanlığımız işbirliğinde toplumun cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlendirilmesi, ülkemizde kadın-erkek eşitliğinin önündeki engeller ve çözüm önerilerinin tartışılması, özellikle halkın içerisinde gelen kadınlarımızdan İŞKUR eğitimlerinden, KOSGEB, mikro kredi ve benzeri kaynaklardan yararlanarak başarı gösteren girişimci rol modellerin belirlenmesi, başarılarının ve başarıyı elde edene kadarki süreçte yaşadıkları deneyimlerinin paylaşılmasının sağlanacağı platformlar yaratmak, böylece girişimci fikri olan kadınlarımızı cesaretlendirmek, yol gösterici olabilmek amacıyla "Adım Adım Anadolu Buluşması" toplantıları gerçekleştirilmektedir.

Söz konusu toplantılarda, toplantının gerçekleştirildiği il ve çevre illerde yaşayan kadınların finansmana erişim ve iş gücüne katılımı konularında ilgili kurumlar, Sivil Toplum Kuruluşları ve vatandaşların katılımıyla bilgi ve görüş alışverişinde bulunmaktadır. Çalışmaların diğer illere de yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

- Yürütülen çalışmalar arasında ülkemizde kadın girişimciliği alanında yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya koymak amacıyla Genel Müdürlüğümüz tarafından düzenlenen çalıştaylar yer almaktadır. 14 Şubat 2012 tarihinde Ankara'da Bakanlığımız ve Girişimci İş Kadınları ve Destekleme Derneği (ANGİKAD) işbirliğinde "Kadın Girişimcilerin Finansmana Ulaşımının Kolaylaştırılması Çalıştayı" düzenlenmiştir. Çalıştay sonucunda yapılan çalışmaların sürekliliğini sağlamak amacıyla "Çalışma Grubu" oluşturulmuştur. Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi amacıyla Bakanlığımız başkanlığında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Bankalar birliği ve Kredi Garanti Fonu ile toplantılar gerçekleştirilmiştir. Hazine Müsteşarlığı ile işbirliği içerisinde konu ile ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

- Diğer bir yürütülen çalışma "Kadın Kooperatiflerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerilerinin Paylaşılması" dır. 8 Aralık 2011 tarihinde "Kadın Kooperatiflerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerilerinin Paylaşılması" konulu bir panel düzenlenmiştir. Söz konusu panelde elde edilen sonuçların ilgili taraflarca değerlendirilmesi mevzuata ve uygulamaya yönelik somut çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla 29 Mart 2012 tarihinde "Kadın Kooperatiflerinde Yaşanan Sorunlara Ortak Çözümler Çalıştayı" gerçekleştirilmiştir. Toplantı sonuçları değerlendirilerek mevzuat çalışması yapılmıştır.

- Bakanlığımızın planlanan çalışmaları arasında yer alan İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SIDA) Fonu Projesi ile "Kadın girişimciliğinin yaygınlaştırılması ve

güçlendirilmesi amacıyla bilinçlendirme ve farkındalık yaratmak, bilgiye ve finansmana kolay erişimi sağlamayı amaçlayan kadın girişimciliği projesi" ile "kadınlara daha iyi iş ve meslek olanaklarının sunulmasını sağlayacak politikaların üretilmesi için gerekli bilgi ve verileri sağlamayı ve bunları yaygınlaştırmayı amaçlayan kadın istihdamı projesi" ve kadınların kooperatifçilik marifetiyle örgütlenerek ekonomik ve sosyal olarak güçlenmelerinin sağlanması ve kadın kooperatifçiliğinin yaygınlaştırılması amacıyla "Türkiye'de kadın kooperatiflerinin yaygınlaştırılması ve güçlendirilmesi projesi" nin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Projenin kabul edilmesi halinde 2013 yılı başında aktivitelere başlanması hedeflenmektedir.

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında 10 Şubat 2012 tarihinde imzalanan "Kadınlar, Engelliler, Gazi ve Şehit Yakınlarına Yönelik Girişimcilik Faaliyetlerinin Geliştirilmesi ve Kadın İstihdamının Arttırılmasını Öngören İşbirliği Protokolünde yer alan Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) kreş sayısının artırılması hedefi kapsamında özel sektör işbirliğinde bir projenin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

- Ayrıca kadınların çalışma hayatına katılmalarını arttırmak amacıyla iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması kapsamında Genel Müdürlüğümüzün koordinasyonunda Dünya Bankası, Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) ile Kadın Girişimciler Derneği'nin (KAGİDER) katılımıyla kadınlara yönelik çocuk bakım hizmetine ilişkin teşvik verilmesini içeren modelleme ve mevzuat değişikliği çalışması yapılmıştır.

SORU 5: Kadın istihdamının çok düşük olduğu ve genelde ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınların olduğu Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde kadın istihdamı istatistikleri bölge bazlı nedir?

CEVAP 5: Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2011 yılı Hane halkı İşgücü Anketi Bölgesel Sonuçlarından elde edilen veriler incelendiğinde 15 ve daha yukarı yaştaki kadın nüfusu istihdam oranı %25,6 dır. Düzey 2'ye göre bölgesel istihdam oranları aşağıda yer almaktadır.

TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinde kadın istihdam oranı %25,6.

TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) bölgesinde kadın istihdam oranı %40,4

TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop) bölgesinde kadın istihdam oranı %42,8

TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya) bölgesinde kadın istihdam oranı %33,8

TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane) bölgesinde kadın istihdam oranı %41,9

TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt) bölgesinde kadın istihdam oranı %27,9

TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) bölgesinde kadın istihdam oranı %30,5

TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli) bölgesinde kadın istihdam oranı %22,8

TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) bölgesinde kadın istihdam oranı %20,7

TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) bölgesinde kadın istihdam oranı %12,4

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde kadın istihdam oranı %7,7

TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesinde kadın istihdam oranı %7,2

Bununla birlikte bölgesel istatistiklerle ilgili olarak ayrıntılı bilgilere bölgesel kalkınma ajanslarından ulaşılabilir.

SORU 6: Kadın örgütlerinin ve akademisyenlerin en büyük talebi olan Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemeye geçiş yapmak için bir girişiminiz ya da planınız var mı?

CEVAP 6: Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü "Birleşmiş Milletler Kadınların İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı" çerçevesinde Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda çalışmalar yürütmektedir.

Programın amacı yerel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği taahhütlerinin uygulanmasının hızlandırılması, kadın haklarının güçlendirilmesine katkıda bulunmak için yerel yönetimlerin ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışan kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesidir. 10 Ekim 2012 tarihinde İstanbul Sabancı Vakfı'nda Projenin basın lansmanı gerçekleştirilmiştir. Program çalışmaları Eylül 2012 - Eylül 2015 yıllarını kapsayacaktır. Program kapsamında çalışmaların yürütüleceği 10 il belirlenmiştir. Bunlar; Aydın, Çanakkale, Edirne, Erzincan, Eskişehir, Kahramanmaraş, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli ve Ordu'dur.

Program kapsamında uygulayıcı ortaklar Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Kadın (UNWOMEN) ve Sabancı Üniversitesi' dir. İşbirliği içinde olunan kurumlar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği'dir.

Programın 1. Bileşeni olan "Yerel Kapasitenin Geliştirilmesi" nde yerel yönetimlerin, kent konseyi ve Kadın Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile beraber katılımcı bir model çerçevesinde çalışarak yerel hizmet sunumlarını toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme prensipleri çerçevesinde gerçekleştirmesine katkıda bulunmaktadır. Bu amaçla 10 yerel yönetimden toplam 250 katılımcı toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda eğitimler alacaktır. 2015 yılına gelindiğinde proje illerinde yerel yönetim bütçelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun bir hale gelmesi hedeflenmektedir.

AB tarafından finanse edilen ve İŞKUR tarafından yürütülen Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu kapsamında 10 Eylül 2012 tarihinde Erzurum'da Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu Yaklaşımlar ve Kazanımlar, İstihdam Politikalarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Ana Akımlaştırılması, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konularının ele alındığı toplantı gerçekleştirilmiş olup, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

tarafından toplantıya katılım sağlanarak Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda bir sunum gerçekleştirilmiştir.